

ΟΙ ΚΙΤΡΙΝΟΙ ΠΑΤΡΙΩΤΕΣ

Ἡ σπουδαιότερη φροντίδα τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὴν ἐσωτερικὴν ὀργάνωση τοῦ Κράτους, θαρρῶ, εἶναι νὰ καταφέρει τὴ συναδέρφωση τῶν διαφόρων φυλῶν ἐστὶν Μακεδονία. Τὸ φοβερότερο ἐμπόδιο γιὰ τὴν πραγματοποίηση τοῦ σκοποῦ τούτου εἶναι ὁ κίτρινος Ἑλληνικὸς τύπος καὶ μάλιστα μερικὲς ἐφημερίδες τῆς Σαλονίκης. Ἀσυνείδητοι μπικλάηδες τῆς δημοσιογραφίας ποὺ δὲν ξέρω πῶς κατασταλάξανε ἐδῶ μετὰ τὴν κατάληψη, ἐκμεταλλέγονται κάθε ἀδυναμία τοῦ κοσμάκη, δημοσιεύοντας λογιῶ λογιῶνε ἱστορίες φανταστικὲς καὶ ἀποκάλυψες τρομαχτικὲς.

Σαλιχρίζοντας ἔτσι ἀδιάντροπα καταφέρανε μιὰ τέτοια ἐβραϊφοβία νὰ μεταδώσουνε στοὺς ἀναγνώστες του καὶ στὸ πολὺ τὸ κοινὸ, ποῦναι ζήτημα ἂ θὰ καταφέρει ἡ Κυβέρνηση, πρὶν νὰ περάσει ἡ τωρινὴ γενιά, ἄλληνιθὴ συναδέρφωση τῶν Ἑβραίων καὶ τῶν Ρωμῶν τῆς Σαλονίκης.

Δὲν ξέρω γιὰ ποιὸ λόγο ἡ Κυβέρνηση ἀνέχεται μιὰ τέτοια ἐκμετάλλευση καὶ δὲν κοιτάζει μιὰ ὥρα ἀρχιτέρα νὰ περάσει ἓνα χαλινὸ στὸ ἀχαλίνωτο μπουλούκι τῶν ψευτοπατριωτῶν δημοσιογράφων. Τὸ κακὸ ἔμως ὅσο πάει μεγαλώνει μαζί με τὴν ὄρεξη τῶν «ἐρμηνευτῶν τῆς κοινῆς γνώμης», καὶ ὁ κάθε Ρωμιὸς καὶ πρὸ πάντων οἱ ἐργάτες ἔχουνε χρέος νὰ νοιώθουνε τὰ μάτια τους, γιὰτὶ ἡ ἐκμετάλλευση γίνεται σὲ βάρους τους. Κάποιος Δ. Ρίζος ξεφύτρωσε δὴ μετὰ τὴν κατάληψη κ' ἔβγαλε μιὰ ἐφημερίδα, ποὺ τὴ βάρφισε, γιὰ περισσότερὴ εἰρωνεῖα φαίνεται, «Τὸ Φῶς» ἀντὶς «Τὸ Σκότος». Ὁ κύριος ἀφτὸς ἐπαγγέλλεται τὸ φιλεργάτη. Στὴν ἀπεργία τῶν καπιεργατῶν ἔλαβε τὸ μέρος τῶν ἀπεργῶν, χτύπησε τοὺς ἔμπορους, τὴν ἀστυνομία (τ' ἄμπα ἢ ὄχι, ὁ Θεὸς καὶ ἡ ψυχὴ του), καὶ ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ βγαίνει ἐστὶν μέση διαφεντέοντας τοὺς ἐργάτες. Τελευταῖα φαίνεται τὰ χάριστο κοινὸ δὲν ἤθελε πιά νὰ φώτιζεται καὶ γιὰ νὰ τονώσει τὴν κυκλοφορία εἶχε μιὰ θετικὴ ἐφέδρευση. Κάτι χτυπητὲς ἀγγελίαι στὰ καφανεῖα καὶ στοὺς δρόμους, εἰδοποιούσανε τὸ νοῦμον κοινὸν νὰ παρακολουθεῖ ἀπὸ «αὔριον στὸ «Φῶς» τρομερὰ καὶ ἀγνώστους ἀποκαλύψεις διὰ τὴν δρᾶσιν τῶν Βουλγάρων», «διὰ τὸ ἔνοχον Ἑβραϊκὸν ἐργοστάσιον, εἰς τὸ ὁποῖον παρεσκευάζετο ἡ καταστροφὴ τῆς πόλεως» καὶ «διὰ τὸ Σοσιαλιστικὸν Κέντρον τῆς Θεσσαλονίκης», δηλ. «ποιὰ ἡ σχέσις του μετὰ τὰς ἐνεργείας τῶν Βουλγάρων κατὰ τὴν ἐστρατείαν— Συνενοήσεις μετὰ τοῦ Χεσάπτησεφ— Μιὰ συνεδρίασις εἰς τὸ σοσιαλιστικὸν κέντρον— Ἡ ἀγόρευσις τοῦ Σανδάσκου — Ἡ γνώμη τοῦ κ. Ρωμανοῦ, Εἰσαγγελέως τῶν Ἐφετῶν διὰ τὸ Σοσιαλιστικὸν Κέντρον— Ἄλλαι ἀποκαλύψεις».

Ὁ κάθε Ρωμιὸς ποῦχει τὴ φιλοδοξία νὰ μουντζουρώσει τὸ χαρτί γιὰ νὰ θανατίσει τὶς σοφές του ἰδέες θαρρεῖ χρέος του νὰ γράφει γιὰ τοὺς Βουλγάρους.

Ἀφτὸ τὸ δικαίωμα δὲν μπορεῖ νὰν τάρνηθῃ κανεὶς στὸ Ρίζου, τὴν πηγὴ τοῦ «Φωτός».

Ἡ ἰδέα τῆς πατρίδας κατάντησε μόδα νὰ ξεφυτρώνει παντοῦ, καὶ ὁ κάθε κατεργάτης νὰ κρύβεται πίσω ἀπ' αὐτὴ γιὰ νὰ πιτύχει ποιὸς ξέρει τί ἀτομικὰ σφερόντα. Ἀπ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἔμως ὡς ποῦ νὰ διασέρνει στὶς ἀνόητὲς τοὺς ἀποκάλυψες καὶ τοὺς Ἑβραίους συμπολίτες μας, γράφοντας «ὡς καὶ ἐπίσης καὶ πλεῖστα οἰκίαι Ἰσραηλιτῶν ἦσαν ἀπεθῆκαι β-πλῶν καὶ φυσιγγίων», ἔτσι γενικὰ καὶ ἄλλα πολλὰ σχετικὰ μετὰ τὶς σχέσεις Βουλγάρων ἀξιωματικῶν καὶ Ἰσραηλιτῶν, ἡ ἀδικητροπία του καταντᾷ ἀληθινὸ κακούργημα κατὰ τῆς πατρίδας, στένομα τῆς ὁποίας ἴσως δικαιολογεῖ τὰ δημοσιεύματά του.

Ὁ Ρίζος προχωρεῖ καὶ πρὸ πέρα. Τὸ κομιτατζιλίκι θέλει νὰ τὸ φορτώσει καὶ στὸ Σοσιαλιστικὸ Κέντρο Σαλονίκης. Ἀντὸ τοῦ ἀρκούνε οἱ Ἑβραῖοι μπουρζουάδες, θέλει καὶ τοὺς Σοσιαλιστὲς Ἑβραίους. Εἶναι ἐξὸ μέρους τώρα ποὺ δημοσιεύει τὶς ἀποκαλύψεις του γιὰ τὴν ὥρα φαίνεται δὲν ἤρθε ἡ σειρά τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κέντρου, γιὰ νὰ δημοσιέψῃ τὶς σχετικὲς λεπτομέρειες, νὰ ποδεῖξει κείνα ποῦχε ἐστὶν ἀγγελία του γιὰ τὶς σχέσεις τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κέντρου μετὰ τὸ Χασάπτησεφ, Σαντάσκην κτλ. Ὡςτὸσο ὑποθέτω πῶς ξέρει καλὰ πῶς ἡ «Federation Socialiste Ouvrière» τῆς Σαλονίκης (τμημα τῆς «Internationale») εἶναι ἓνα κέντρο καθάρως σοσιαλιστικὸ ποὺ μονάχα ἓνας ἀσυνείδητος μπορεῖ νὰ τὸ κατηγορήσῃ γιὰ κομιτατζιλίκιο.

Ἐδῶ ἐστὶν Σαλονίκη οἱ μπουρζουάδες βρῆκανε ἓνα καλὸ μέσο νὰ καταπολέμησουνε τὸ Σοσιαλισμὸ. Ἀντὶς νὰ χτυπάνε τὴ σοσιαλιστικὴ ἰδεολογία, μ' ἀμίμητη κυνικότητα διαλαλοῦνε πῶς ὁ Σοσιαλισμὸς εἶναι μιὰ ὑπέροχη ἰδεολογία, ἀλλὰ οἱ Σοσιαλιστὲς τῆς Σαλονίκης εἶναι ψευτοσοσιαλιστὲς καὶ κομιτατζήδες, θαρρώντας πῶς μετὰ τέτοια ἀτιμὴ πολεμικὴ θὰ χαντακώσουνε τὸ σοσιαλισμὸ καὶ ἔλ' ἀφτὰ γιὰτὶ ἡ F. S. O. τῆς Σαλονίκης ἔχει μέλη μοναχὰ Ἑβραίους, γιὰτὶ τοὺς Ρωμιούς ποὺ τρῶνε ἓνα κομμάτι ξερὸ ψωμὶ τὸ εἰκοσιετρώρω, τοὺς ἀρκεῖ «ἡ αἰγλή τῶν προγόνων» καὶ τὸ χάσις ποὺ τοὺς φουρνίρει ὁ κίτρινος τύπος.

(Ἀκολουθεῖ)

Π. ΠΑΒΛΙΔΗΣ

ΠΛΑΣ.— Ἐπειδὴ τὰ ἔβη ἀπὸ μιὰ διανοητικὴ ὀλιγοχία κυβερνοῦνται ἡ σημερινὴ τάξη τῶν γραμματισμένων τῶν θρεμμένων μετὰ τὴ σχολαστικὴ παράδοση θὰ χτυπηθεῖ, καὶ σιγὰ σιγὰ τὴ θέση της θὰ τὴν παίρνει ἡ καινούρια τάξη τῶν μορφωμένων ἢ διανοητικῶν ἀνθρώπων ποὺ αὐτοὶ θὰ εἶναι θρεμμένοι μετὰ τὴ δημοτικὴ παράδοση. Ἡ νέα αὐτὴ ὀλιγοχία τῶν διανοητικῶν θὰ διαφενέψει τὸ ἔθνος μετὰ τὸ νὰ κἀμει συνειδητὴ σ' ὅλες τὶς ἄλλες τάξεις του τὴν ἴδια του τὴν ψυχὴ καὶ νὰ τὴ συνεχίσει καὶ νὰ τὴ δυναμώσῃ πλάθοντας καινούρια παράδοση. Αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ ἀριστοκρατία τοῦ ἔθνους.

ΤΟ ΦΙΛΙ

— Le baiser bleu, tendre et mystique...

Ἡ κονιτέσσα ἔλυσε τὸν κορσέ της, καὶ στέναξε, σὰ νὰ ξυπνοῦσε ἀπὸ βαθεῖα λιγοθυμιά. Πέφτει τὸ ριπίδι της.

Οἱ μανιόλιες εὐωδιάζουν πολὺ δυνατὰ στὸν κῆπο.

Τότες ὁ μαρκήσιος θέλησε νὰ σκύψη νὰ τῆς φιλήσῃ τὸ μπρῆτο, μὰ κείνη φιλάρεσκα τ' ἀπόσυρε, μ' ἓνα φευγαλέο γλυκασμὸ στὰ μάτια, σάμπως νὰ τοῦλεγε : μὴ βιάζεσαι...

Ἐν' ἀνθάκι μπλοῦ. βεργολιγερὸ, μπρὸς ἀπ' τὸ φεουδαλικὸ τὸ παρεθῆρι οσιέται μυστικά, σὰν κάποιου δειλὸ νόημα...

— Ἀχ κονιτέσσα, κονιτέσσα, τί τὰ μάτια σου εἶν' ὀλόφλογα καὶ τὰ χέρια σου νευρικά παιχνιδίζουν ἀτορρίχοντας τὶς ἀνάρες ἰταντέλλες ποὺ ὠραίζουν τὸ νεκροτὲ σου ;...

Τ' ἄστρα λαμπρὰ φεγγρίζουν, σὰν περλάντια, καὶ γέρνουν συγκαταβατικὰ πρὸς τὴ σιωπὴ.

— Μαρκήσιε, σὲ πῆρε ἡ ἀνυπομονησία ; τὰ πορφυρά σου χεῖλια δαγκῶς κοὶ τρέμεις σὺγκορμος ; τὰ μαλλιά σου εἶν' ἀνταριασμένα ; τὰ τρικυμίζει ἡ πεθυμιά...

Τ' ἀραχνόφαντα παραπειάσματα τ' ὀλάπαλο ἀγεράκι κολώνει ; περνάει δροσάτο ὄλο φιλόνας τὶς βαλαντωμένες φοινικίες. Οἱ μαϊόλιες εὐωδιάζουν πολὺ δυνατὰ στὸν κῆπο...

— L' ardent baiser, farouche et rouge...

Μεσημέρι ἀψύ. Τὰ βώδια μουκανᾶν. Κάει ὁ γήλιος σὰ φλόγα. Ὁ θεριστὴς — μπρουντζίνος καὶ ρωμαλέος, ξυπόλητος — μὲ τὸ δάχτυλο τινάζει τὸν ἀμνηρὸν ἴδρωτα ποὺ κᾶει στὸ μέτωπό του.

Τὰ βώδια μουκανᾶν. Τὴ γλώσσα του ὄζω βγίνει ὁ σκύλος...

Νὰ τὴ ἡ χωριτοποῦλα, ἡ κοκκῶνα, ἡ ἔμνοστη, πάει τὴ στάμνα νὰ γιομίση ἀπ' τὴ δροσοπιγῆ ; πάει γυμνοπόδα, τὰ στήθεια της φουσκώνουν σὰν ἀσκιὰ ; μιὰ μαντήλα τῆς περιζώνει τὰ μαλλιά. Ροβολαίει κατὰ τὴν κατηφοριά. Φλέγεται.

Ἐνας κότσιφας περνᾷ, τοῖου τοῖου τὸ νεράκι κυλαίει παραδεισιακὸ, κελαρύζει σὰν κρούσταλλο.

Βλέπονται. Σμίγουν τυφλά.

...Κάει ὁ γήλιος σὰ φλόγα. Τὰ βώδια μουκανᾶν ; κακαρίζουν οἱ κόιτες ; ἓνας πετεινὸς μὲ πορφυρὸ λυρὶ, ἀνεβαίνει σ' ἓνα δεμάτι ἀστάγια καὶ κράζει πρὸς τὸν ἥλιο...

Συντρίμμα ἡ στάμνα κέεται, συντρίμμα, στὴν πηγῆ...

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

FILM ARTISTIQUE

Στὸν κινηματογράφου πρῶτοιδοθήκανε τοῦ Πατέ μάλιστα ; κάποιος τοῦ τῆ σύστησε ἓνα βράδι καὶ ἀπὸ τότε βλέποντουσαν ταχτικά ; στὴν ἀρχὴ ἓνας χαιρετισμὸς τυπικὸς ἀπὸ μακριά, σιγὰ σιγὰ θερμότερος, ἔπειτα ματιές λιγωμένες, μὲ τὸν καιρὸ καὶ κανένα κλεφτὸ χαμόγελο — καὶ ὁ φίλος, ποὺ δὲν ἤθελε δὰ καὶ πολλὰ, πῆρε φωτιά.

Νί, λοιπόν, ἀρχινάει τώρα τὸ βᾶσανο. Νὰν τῆς τὸ πει δὲν ἀποκοτοῦσε ; νὰν τῆς τὸ γράψει, οὔτε. Κι ὁμως ἔπρεπε κάτι νὰ γίνει. Ἄς γίνει λοιπόν ἓνα ποίημα. Καὶ τὸ ποίημα, κουτσὰ στραβά, σκαρώθηκε. Καὶ μ' αὐτὸ τί ; Τὸ σπουδαιότερο δὲν ἔγινε ἀκόμα. Καὶ τὸ σπουδαιότερο εἶτανε νὰν τῆς δοθεῖ τὸ ποίημα. Μὰ πῶς ; Καινούρια ἀπὸ τὴ φουρτούνα.

Ἄ, στάσον βρέθηκε ὁ τρόπος. Ἄμα εἶναι καινούρια κορδέλα, ἐκείνη πάει ταχικί, στὶς πρῶτες. Καὶ κάθεται στὴν ἴδια θέση πάντα, στὸ ἔγχο θεωρεῖο δεξιά. Νὰ πάει λοιπόν ἀπὸ νορῖς, πρὶν ἀκόμα μαζοχτεῖ ὁ κόσμος, νὰ καθίσει στὸ πλαῖνὸ θεωρεῖο, καὶ στὸ πρῶτο σκοτάδιασμα, νὰ πιθῶσει μὲ τρόπο τὸ ποίημα στὴν καρτέλα τοῦ θεωρεῖου τῆς. Αὐτὴ πὰ θὰ πάει μέσα στὸ θεωρεῖο, θὰ ἴδει τὸ χαρτί, θὰν τὸ πάρει — καὶ ζήτω ὁ ἔρωτας !

Κ' ἔτσι ἔγινε. Μετὰ τὸ ἔγκλημα, πῆγε καὶ χῶθηκε σ' ἓνα ἀντικρινὸ θεωρεῖο, ζᾶρωσε στὸ βᾶθος, καὶ καρτεροῦσε νὰ ἴδει τὴ συνέχεια.

Τὰ φῶτα σβύνουν. Ἡ κορδέλα ξετυλίγεται στὸ παννί, μὰ ὁ φίλος οὔτε μιὰ ματιὰ δὲν τὴν ἀξιώνει. Οἱ ματιές του ὄλες, καὶ ἡ ψυχὴ του, στὸ θεωρεῖο τὸ ποθητό. Καὶ νὰ, ποὺ γλυστράει στὸ θεωρεῖο μιὰ μαύρη σιλουέτα — αὐτὴ ναι ! Τὰ μαῦρα τῆς φορεῖ καὶ τῆς πηγαίνουν τόσο τὰ μαῦρα ! Παραμερίζει τὴν καρτέλα μὲ θόρυβο, καὶ κάθεται.

Θὸν τὸ πῆρε τὸ ποίημα. Ἄχ, δὲ θανάψουνε τὰ φῶτα ; Χρόνια θὰ κρατήσῃ αὐτὴ ἡ κορδέλα ; Τὰ φῶτα ἀνάβουν καὶ τὸ ποίημα τὸ διαβάζει ἓνας πελώριος διάκος, ξεκαρδισμένος στὰ γέλια...

Δ. ΖΗΤΑΣ

Π. Σ. ΔΕΛΤΑ. — Περισσότερο ἀπ' ὅλα, ἐκεῖνο ποὺ μὰ ; λείπει ἐμᾶς εἶναι τὸ ἠθικὸ θάρρος. Γ' αὐτὸ βρισκόμε ἀνάμεσα μας τόσους ἄντρες ποὺ θυσιάζουν σὰν τίποτα τὶς ἀρχές τους στὸ ὕλικὸ συμφέρον, ποὺ φοβοῦνται νὰ ποῦν τὴ γνώμη τους, νὰ κηρύξουν τὴν πίστη τους, ἂν εἶναι νὰ τοῦ ; φέρε καμιά ζημία ὀλικὴ ἢ ἠθικὴ, νὰ πάρουν πρωτοβουλία ; εὐθύνῃ μὲ τὴ γενναία ἀπόφασιν νὰ ὑπὸς οὖν τὶς συνέπειες ὅποιες καὶ ἂν εἶναι. Γ' αὐτὸ σὰν κοπάδια γυρνοῦμε ὄλοι ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ δυνατώτερου, καὶ ἂ ; μὴν τὸν ἐκτιμοῦμε, ἂς τὸν θεωροῦμε ἀκόμη καὶ ἄτιμο.

ΝΕΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ (*)

1

ΠΙΝΟ βαθύ ή αγάπη τούχε στείλει
μ' όμειρα έφρηδικά κ' ήδονισμένα...
"Αναθε ό ήλιος φεύγοντας στα ξένα
φωτιάς στα πεπλοσύγνερα του Άπρίλη.

"Η αύρα τούχε κλέψε: τ'ο μαντήλι
από τ'ο πρόσωπο, κ' ήλιοδαχμμένα
χαμογελούσαν στ' όνειρο τ'α χείλη,
στ' άγισμα ροδιού, μισανοιγμένα...

Βασκοδσαν στο βουνό — άσπρη άρμονία
κάτασπρο σύγνεφο — τ' άρνάκια,
και τραγουδούσανε σ'α λιτανεία

τά δλόχρυσά τους κουδουνάκια...
Κ' έσκυβέ τότε εκείνη έπως σ'ε βρύση
στα χείλη του τή δίψα της ν'α σβύση.

2

ΠΙΚΡΟ ποτό ή αγάπη σου από τρύπια
στάμνα, λές, κ' άργοστάλαζε σπασμένη...
κ' έσκυφα έγώ μιά νύχτα και τήν ήπια
και τώρα πιά ούτε ή πίκρα δ'ε σοδ μένει...

Περνά ή ζωή, μ'α δίχως καρδιοχτύπια
στα χείλη τ'ο χαμόγελο πεθαίνει...
Είνα: οι ψυχές μας τώρα, αγαπημένη,
παλιών σπιτιών χαλάσματα κ' έρείπια...

"Ερημα σπίτια και παλιά έπου πέφτει
ήτκος σιωπής αιώνας και σκεπάζουν
παράσιτα τρελλά τριγύρω χέρτα...

"Όπου χτυπά τ'ο βράδι κάθε πόρτα
και βλέπεις σ'ε παλιό χρυσό καθρέφτη
φάσματ'α ν' άποροδν έταν κοιτάζουν...

3

ΣΤΗΝ Άττική, πριν λάμψη ή θεία ειρήνη
της Κυριακής του Πάσχα, πριν μαυρίση
απ' τή χλωμή τή δύση σου, Σελήνη,
σιγά κάθε άσημένιο κυπαρίσσι,

στην έρη σιγή πήγαινε εκείνη
μ'ε πασχαλιές και ρόδα ν'α στολίση
τή, δακρυζμένη Παναγία που έθρύνει
μόνη, στο ξεχασμένο έρημοκλήσι...

Παρήγορη ταξίδευες, Σελήνη,
γεμάτη αγάπη, ειρήνη, καλοσύνη...
Σ'α σ'ε βωμό παρήγορη κ' εκείνη,

σάν τή μικρή τήν αδερφή του 'Ιρέστη —
γονάτιζε γεμάτη καλοσύνη.

— "Ω Μάννα μη θρηγής! Χριστός άνέστη!

4

ΚΑΙ τότε μες τ'ο δάσους τις πνοές
άκουες ν' άντηχούδν κάτι άρμονίες
παράξενες... ζεστές άναπνοές,
γέλια, φωνές, σπασμοί, βωμελογίες...

Τ'α παδα γαργαλοδσαν τις ιτιές
κ' έρωτικές τού; λέγανε ιστορίες,
κ' ό γέρο πλάτανος με πατρικές
τι; έσυμβούλευε χειρωναμίες...

Φιλούτανε οι ήλισίνες — σταλαχτίτες
άμέθυστου — τι; άσπρες μικραγρίες.
Και κότι έρμαφρεδιασικές ιδέες

λέγανε στ'όν άγέρα οι όρχιδέες...
Κοιτούσε σάν παππάς, μες στο μεθύσι
των λουλουδιών, τ'ο μαύρο κυπαρίσσι...

A. ΒΟΡΙΑΣ

ΜΑΡΚΟΣ ΛΥΡΗΛΙΟΣ. — Έπίμενε στις άρχές της
Φρόνησης και κείνοι που τώρα σ'ε περνοδν για γάιδαρο ή
βόδι, σ'ε μιά βδομάδα μέσα θ'α σ'ε λατρέφουνε σ'α Θεό.

5

Η. Σ. ΑΒΑΤΑ. — Έκείν'ο που ζητούμε από τ'α παιδιά
μας είναι ν'α έχουδν καλούς τρόπους. Δίνουμε δηλαδή πολύ
μεγάλη σημασία σ'ε έξωτερικά φαινόμενα. Αλλά εκεί σταμα-
τούμε τήν ψυχή τ'ο παιδιού μα, δ'εν τήν εξετάζουμε, δ'εν τή
μορφώουμε τή φιλοτιμία του, τ'όν πολυτιμότερο θησαυρό
της παιδικής ψυχής, όχι μόνο δ'εν ξέρομε ν'α τήν καλλιε-
γήσομε, αλλά και σάν ν'α τ'ο κάνουμε επίτηδες, δουλεύουμε ό-
λοένα, πρώτα μετ' οι μητέρες, ύστερα τ'ο σχολείο. ν'α τήν
καταστρέφομε.

ΣΤΑ ΧΑΥΤΕΙΑ,

παλιό στο Βιβλιοπωλείο Τάχα, έτ'ησε ό άκούσματος και πα-
σίγνωστος έφημεριδοπώλης Γιαννόπουλος τ'ο μαγαζάκι του.
που πουλάει σ' αυτό όλες τις Άθηναϊκές, έπαρχιακές κ' ευ-
ρωπαϊκές έφημερίδες, καθώς και τ'ο «Νουμά».

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓ'ΑΙΝΗΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, αρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συνδρομή χρονιάτικη : Γιά τήν Ἑλλάδα δρ. 10. Γιά τὸ ἐξωτερικὸ γρ. χρ. 12 50.— Γιά τίς ἐποχίαις δεχόμεστε καὶ τρεῖς ἡμέρας συνδρομῆς (3 δρ. τὴν τριμηνία).— Κανόνως δὲ γράφεται συνδρομητὴς ἢ δὲν προπληρώσει τὴ συνδρομὴν του Γιά τὸ 1915 ἢ συνδρομὴ ὀρίστηκε σὲ 20 δρ. γρ. τὴ χρονιά.

20 λεπτά τὸ φύλλο.—Τὰ περασμένα φύλλα πωλούνται σὲ γραφεῖο μας διπλὴ τιμῇ.

Βρίσκεται ἐπὶν Ἀθήνα σ' ὅ α τὰ κιάσκια καὶ σὲ βιβλιοπωλεῖο Βασιλείου (δδὸς Σταδίου 1?)

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ο ΨΥΧΑΡΗΣ πήρε τὸν Ταξιάρχην. Οἱ φημερίδες τὸ γράφανε ξερὰ, δίχως νὰν τὸ σχολιάσουνε καθόλου. Πρόοδο κι αὐτὴ. Πρὶν πέντ' ἔξη χρόνια κάτι θάχανε νὰ γράφουνε, κάτι νὰ κοροϊδέφουνε, ἀκόμα, καὶ οἱ ἀντιπολιτευόμενες μάλιστα, καὶ τὴν Κυβέρνηση δὲ θὰ διανοητόντουσαν καθόλου νὰ χτυπήσουνε. Τώρα, ταμπουδιά. Ἀρχινήσαμε λοιπὸν ἢ ἄχι νὰ μπαίνομε σὲ κίπιο δρόμο ἀνθρωπινότερο : Τὴν Κυβέρνηση δὲν τὴ συγχρόμασε γιὰ τὴν λαοσημοφορία τοῦ Ψυχάρη. Τὸ χρέος τῆς ἔκαμε. Ὅλα ὅμως τὰ συχαρήκια μας τὰ δίνουμε σὲ τὸν τύπο μας, γιὰ τὴν τάξιζει.

ΜΕ τὰ καινούρια μεπεδέματα ποὺ γέννησε ἢ Τούρκικη ἠλιθιότητα, ἀρχινήσανε πάλι οἱ διπλωμάτες καὶ οἱ στρατιώτες τὸν καφε-ἔδων, οἱ ἀτρόμητοι, νὰ καταστρώνουνε σκέδια πολεμικά, νὰ ἐνεργοῦν ἀλόβασες σὲ Τούρκικα παράλια, νὰ σιέλνουνε Ἑλληνικὸ στρατὸ κίτου ἐπὶν Αἴγυπτο νὰ βοηθήσει τοὺς Ἑγγέζους, κτλ. κτλ. κτλ. Ἐννοεῖται, καὶ ἡ Κυβέρνηση τρώει τίς μηχαντὲς τῆς, ἀπὸ τοὺς καφενοβίους αὐτοὺς πολιτικούς γιὰ τὴν... ἀδράνειά τῆς.

Συνήθως τὴν Κυβερνητικὴ ἀδράνεια τὴ μεταχειρίζονται στίς δημογορίες τοὺς ὅσοι ὑποφέρουν ἀπὸ ρεματισμούς ἢ ὅσοι ἔχουν περάσει τὰ ἔξηντα. Αὐτοὶ δὲ εἶναι ποὺ θέλουν καὶ τὴ δράση!

ΚΑΠΙΟΣ ψευδοδημοκιστὴς, πούτχγε νὰ διαβίσει τίς προάλλες τὴ δήλωση τοῦ Ψυχάρη, Ποριώτη καὶ Γκόλφη σὲ Νομά, ρώτησε :

— Μὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ βγαίνει ὁ Νομάς ;

— Ἐτσι φαίνεται, πὼς εἶναι ἀνάγκη.

Καὶ τὴν ἀπάντηση αὐτὴ τὴ δίνουνε σὲν περιφημο δημοτικιστὴ, πούτχγε ὡστόσο καὶ τὸ ἕνα τὸν ποδάρι χωμένο ἴσαμε τὸ γόνατο ἐπὶν καθαρεύουσα, οἱ δήλωσες πούτχγονται σὲ γραφεῖο μας γιὰ τὴ συνδρομὴ τοῦ 1915.

Πὼς εἶναι ἀνάγκη νὰ βγαίνει ὁ Νομάς, δὲν τὸ φανερώνουνε μονάχα αὐτὲς οἱ δήλωσες, μὰ καὶ ἡ ταχικὴ συνεργασία ποὺ μᾶς τάξατε ἀνθόρητα γιὰ τὸ 1915 οἱ κκ. Ψυχάρης, Παλαμῆς, Κώστας Χατζόπουλος, Ν. Ποριώτης, Φῶτος Πολίτης, Ν. Γιαννιός, Ρήγας Γκόλφης κι ἄλλοι πολλοί, ἀπὸ τοὺς παλιούς κι ἀπὸ τοὺς νέους ἐργάτες τῆς Ἰδέας.

Ἐτσι ὁ Νομάς ἐλλάζει σὲ 1915 νὰ δουλέφει πὼ ἀνετα καὶ πὼ πλατιά γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ του.

ΑΤΤΙΚΟ ΧΥΝΟΠΩΡΟ

(Ἀπάντησιν ἐπὶ Λδο Μαρία Ζάμπη)

Χυνόπωρο ! χουσιὴ τοῦ ἡλιοῦ λαμπράδα
Λούζει τῆς Ἀττικῆς μας τὸν ἀέρα.
Σὲ χαρωπὸ νὰ πανηγύρῃ ἡ ἡμέρα, —
Καὶ λειτουργία τῆς νύχτας ἢ χλωμάδα...

Τοῦ θανάτου δὲ γνώρισε τὴν κρυάδα
Ποτέ σου σὺ, τῆς ὁμορφιάς μητέρα !
Ζωὴ καὶ φῶς καὶ νιότη πέρα ὡς πέρα,
Στίς θάλασσες καὶ σὲ στεριά σου, Ἑλλάδα !..

Ὅντας τραβίω τὸ ψιδωτὸ δρομάκι,
Ποὺ σὲ κίπιο φαειρὸ κλόθει βουνάκι,
Ὅλους τοὺς δισταγμούς μεμιάς ξεγίνω,
Καὶ μέσα μου ἀφουγκράζομαι ἕναν πόθο
Μιάς ἀθάνατης ἀνοιξῆς. — Καὶ νιώθω
Πὼς θὰ περάσω, μὰ δὲ θὰ πεθάνω.

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Ν. Παθ. Μιτυλήνη. Λάβαμε τὴ συνδρομὴ τοῦ 1913 καὶ 1914 καὶ σ' εὐχαριστοῦμε. Σὲ γράφαμε καὶ γιὰ τὸ 1915.
— κ. Κηρ. Πάτρα. Θὲς νὰ σὲ γράφουμε καὶ γιὰ τὸ 1915 ;
— κ. Παπ. Γενεύη. Λάβαμε δρ. 20 γιὰ τὸ 1915 κ' εὐχαριστοῦμε.— κ. Α. Κιτῶ. Αἰγὸς Λάβαμε τὴ συνδρομὴ τοῦ 1914 κ' εὐχαριστοῦμε. Ὅσοι γιὰ τὸ 1915, σύμφωνα μὲ ὅσα μᾶς γράφεις, δηλ. γιὰ τὸ Μάρτη.— κ. Κ. Δημ. Ἀργίνο. Λάβαμε τὴ συνδρομὴ τοῦ 1914 κ' εὐχαριστοῦμε.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

SONETUM BENE TEMPERATUM. — Στή φρεσινή χρονιά λές κ' ἐκόλλησε τοῦ; Ρωμιούς; σονεϊτομανία, — τόσα πολλά γραφτήκανε δειγμα καθαρό τῆς ἐπιρροῆς; πού ἐξέσκησε ὁ Μαβίλης; στή νεοελληνική ποίηση; μὰ ὡ δυστυχία! πόσο λίγα ἀπ' ὅσα γραφτήκανε ἀξίζουσε νά ὀνομαστοῦν σονέττα! Δεκατέσσερι; στίχοι, ἐσέριτηκιν, τετρακτέ; ὀμοιοκαταληξίε; τρίπτυχα, νά, τὸ σονέττο. Χωρίς; νά μελετήσουν τή φύση τοῦ σονέττου, χωρίς; νά ἐννοήσουν πῶς τὸ περιεχόμενο δέν εἶναι κάτι ἀδιάρροο ἀπὸ τῆ μορφῆ, ἀλλὰ ἐκείνη ξετιλίγεται ἀρμονικά μὲ τὸ ξετύλιγμα ἐκείνου. Τὸ σονέττο ἐγενήθηκε ἀπὸ τὴ στροφὴ τῆς Ἰδῆς; κ' ἔνεκα τῆς συντομίας; του ἔχει πολὺ ἀπὸ τὴ φύση τοῦ ἐπιγρῆματος. Τὰ στενά του ὅρια κ' οἱ μεγάλοι; του τεχνικοὶ; περαιορισμοὶ; δέν ὑπερνικῶνται; παρὰ ἀπὸ κείνους; πρὸς; ἐμελέτησαν τὴ φύση; του κ' ἔχουν; καὶ τὴ δύναμη. Ὁ τραγουδιστῆς; εἶναι; προσωρισμένος; νά συντριφτῆ, σὰ σὲ ἀπότομους; βράχους; ναβαγός.

Δὲ θὰ μποροῦσα βέβαια; νά ὑποστηρίξω; πῶς; ὁ κ. Σοφιστῆς; ἀπότυχε; τελειωτικά. Ἐχει; πολλά; χαρίσματα, ἐμπνεψη, τρυφεράδα; καὶ λεπτότητα, ἀρκετὴν; εὐκρίνεια, συχνά; πετυχαίνει; ὠραίες; πρωτότυπες; ἔκφρασε; γνωρίζει; ἀρκετὰ; καλά; τὸ στίχο, κ' εἶναι; καὶ νέος, ἀν; δὲ σφάλω. Βέβαια; πῶς; σὲ πολλά; σημεῖα; οἱ; συνίτησῆς; του εἶναι; κακοτεχνότατες, μ' ἀφί; οὐκόλα; διορθώνεται.

Εἴκοσι; σονέττα; μόνο; ἔχει; ἡ; συλλογὴ; πού; ἔβγαλε, καλὰ; τυπομένη, μὰ; ἡ; ἐπιρροή; πού; ἐξάσκησε; ὁ; Μαβίλης; στήν; ψυχὴ; του, εἴταν; τόσο; δύναμη; φαίνεται, πού; δέν; τὸ; καθόρθωσε; ὁ; κ. Σοφιστῆς; νά; λεπτωθῆ. Καὶ; θὰ; μποροῦσε; κανένας; νά; παρατηρήσῃ; ὅτι; μόνο; στὸν; κ. Σοφιστῆ; μὰ; γενικά, γιατί; νά; προσπαθῆ; μ' ἐξωτερικῆς; μίμησε; μὲ; μαϊμουδισμοῦ; νά; ποῦ; με, νά; πετύχῃ; ἐκεῖνο; πού; κάποιος; ἄξιος; τεχνίτης; ἐπέτυχε; Μὲ; τὸ; νά; μεταχειρίζεται; κανέ; ας; λέξε; στίχους; σ.ντριμμέ; νους; καὶ; ὑπόθεσε; ἀκόμα; ἀπὸ; τὸ; ἔργο; τοῦ; Μαβίλη, Μαβί; λης; δὲ; γίνεται, ἀπομένει; ἀδέξιος; μιμητῆς. Κάλιο; κανένας;

νά; βροῖσῃ; τὸν; ἑαυτό; του. Γιατί; νά; θυμίζου; τὰ; ἔργα; μί; συντριμμία; ὁραίων; τεχνουργημάτων; Ἡ; ἀγάπη; καὶ; ἡ; φιλο; δοξία; κάνουν; πολλῆ; φορῆ; τὸν; ἄνθρωπο; βάρβαρο.

Θὰ; παρατηρήσου; ἀκόμα; στὸν; κ. Σοφιστῆ; πῶς; εἶναι; περισσότερο; ἀπὸ; τολμήρῶς; στήν; ὀμοιοκα; αληξία. Ἡ; τέχνη; δὲ; βροῖσεται; σὲ; ὅ; νά; φαντάξῃ; κανένας; μὲ; πράματα; ἀσυνείδητα; μὲ; ὅ; φανῆ; κανένας; νεοτεριστῆς, μὰ; στὸ; νά; κατορθώσῃ; ἀβία; στα; νά; δώσῃ; τὴν; καλλιτεχνικὴ; ἀπόλαψη; χωρὶς; νά; αναγκάξῃ; τὸν; ἀναγνώστη; νά; κοιμιᾶξῃ; σὲ; χίλιες; δυὸ; μερῆ; μὲ; πρῶ; ματ' ἀσυνείδητα, πού; δέν; καταπίνονται; ἔρκολα. Κάνεται; ἡ; καλλιτεχνικὴ; ἀπόλαψη; τῆ; στιγμῆ; π' ἀναγκάζεται; ὁ; νοῦς; νά; καταγίνεται; στήν; ἐξήγησῃ; λεπτωμερειῶν. Ἡ; ψυχρὴ; σκέψη; πού; κάνει; τὴν; ὄρ; ἀφρτῆ; ὁ; νοῦς, σβύνει; τὸ; αἰσθημα, κάνει; νά; λησμονιέται; ἡ; προηγουμένη; ἐντύπωση.

Ἄς; προσέξῃ; ὁ; κ. Σοφιστῆς; περισσότερο; στή; μορφῆ. Ἄς; προσπαθῆσῃ; νά; κλειθῇ; ὅλη; τῆ; δύναμη; στὰ; τρ; στίχα; καὶ; μά; λιστα; στὸ; τελευταῖο, ἢ; στὸν; τελευτ; αἶο; στίχο, γιατί; τὰ; περ; σότερα; ἀπὸ; τὰ; σονέττα; του; τῆ; δύναμη; τὴν; ἔχουν; στὰ; τετρά; στίχα.

Ἀνεξάρτητα; ὅμως; ἀπὸ; τὰ; τεχνικά; σφάλματα, πού; ὅσο; πολλά; καὶ; ἀν; φαίνονται, πάντα; εἶναι; ἐλάχιστα; ἀπέναντι; τὸν; περισσότερων; ποῦ; γραφῶν; σονέττα; πολλά; εἶναι; τὰ; καλά; στοι; χεῖα; πού; ἐγὼ; τοιλάχιστο; βροῖσκω; στὸν; κ. Σοφιστῆ. Ἄς; προ; οἰξῇ; περισσότερο; τὴν; ἐνεργήσῃ; τῆς; μορφῆς; μὲ; τὸ; περιεχό; μενο, ἄς; ἀποφεύγῃ; τοῦ; κενού; τύπου; πού; δυστυχῶς; περι; ἄνε; γὰ; εχνοτροπία, ἄς; μὴ; παραμορφώσῃ; τί; λέξε; γὰ; νά; χωροῦνε; στὸ; στίχο; ἢ; γὰ; χάρι; τῆς; ὀμι; ἄς; ἀποφῆ; τί; κακόζηλε; συνίτησε; κ' ἔχω; τὴν; πεποίθησῃ; πῶς; δὲ; θὰ; πάνε; οἱ; πόθοι; του; χαμένοι.

Γ. Σ.

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ : Ὁ Ἄναδρογάρης (Λογοτεχνικὴ; βιβλιοθήκη; Φῆξι) 1914. Ὁ; β. Για; τὸ; βί; βλίω; αὐτό; θὰ; γράψου; στὸ; ἐρχόμενο; φύλλο.

ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ

ΤΑΧΕΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΛΛΑΔΟΣ—ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Τὸ ταχύπλοον Ἑλληνικὸν Ὀακλαμηγόν

“ΠΑΤΡΙΣ,”

ἀναχωρήσει ἐκ Πειραιῶς μέσφ Καλαμῶν—Πατρῶν κατ' εὐθείαν διὰ Ν. Ὑόρκην τὴν 22 Ὀκτωβρίου.

Ἐπίσης τὸ μέγα ἑλληνικὸν ἀτμόπλοιον

“ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ,”

ἀναχωρήσει ἐκ Καλαμῶν—Πατρῶν κατ' εὐθείαν διὰ Ν. Ὑόρκην τὴν 4 Νοεμβρίου.

Δι' ἐπιβάτας, εἰσιτήρια καὶ περιαιρέτω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : Πρακτορεῖον Ἑθν. Ἀτμοπλοίας ὁδὸς Ἀπελλοῦ 1. Ἀρθ. τηλ. 320.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΑΙ : Γενικὸν Πρακτορεῖον Ἑθν. Ἀτμοπλοίας τῆ; Ἑλλάδος, ὁδὸς Φίλωνος ἀρ. 41 (ἐπιθεῖον Ἁγίας Τριάδος). Ἀρ. τηλ. 127.

Οἱ θέλοντες νά ἀσφαλίσωσι θέσει ἀνάγκη νά δηλώσωσι ἐγκαιρῶς εἰς τὰ Κεντρικὰ Πρακτορεῖα τῆς Ἑταιρίας; καὶ; εἰς; τοὺς; κατὰ; τόπους; ἀνεγνωρισμένους; ἀντιπροσώπους.

Ὑποστηρίζοντες τὰ Ἑλληνικὰ ἀτμόπλοια, ὑποστηρίζετε τὴν Ἑταιρίαν; ὁδὸς; μετὰ; τὴν; Πατρίδα; ὁδὸς.

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Στὸ «Παραμύθι» τῆς Μυθιοτήτας ποῦ δημοσιεύτηκε στὸ περασμένο φύλλο, πρέπει ἡ πρώτη στροφή νὰ διαβαστεῖ ἔτσι :

Εἶμουν βιολοποῦλα γιὰ φορὰ
ὅμοια μ' αὐτὲς ποὶ λέν τὰ παραμύθια,
κ' εἶχα τὴν ποῦλια δ' ἄ μαλλιά μου τὰ ἀγουρὰ
καὶ τὸν ἀγγερινὸν εἶχα δ' ἄ δειθῆαι.

καὶ ὁ δεύτερος στίχος τῆς τέταρτης στροφῆς νὰ διορθωθεῖ ἔτσι :

ἀκόμα καὶ δ' αἶς νύχτας τὸ ὀκοῦδι.

— Ὁ κόσμος ποῦ στερήθηκε ὅλο τὸ περασμένο καλοκαίρι τὴν Κυβέλη, ξεδιψαίει τώρα στὸ Βασιλικό. Ἡ πρώτη παρίστασις μὲ τὸ «Ὁ ἔρως ἀγγυτνεῖ» εἶταν ἀποθεωτική. Τώρα τοιμάζει δνίρρορα καινούρια ἔργα, ξένα καὶ πρωτότυπα. Καὶ τὸ μεγάλο μυστικὸ : ὁ Παλαμᾶς μεταφράζει γιὰ τὸ θῆασο τῆς Κυβέλης, τὴν «Ἐλένη τῆς Σπάρτης» τοῦ Βέλγου ποιητῆ Βεραρέν, ποῦ τὸ κυριώτερο πρόσωπο θάν τὸ καιζει ἡ κ. Θεωνή Δρακοπούλου.

ΜΑΡΚΟΣ ΑΥΡΗΛΙΟΣ. — Ἡ ἀνθρώπινη ζωὴ εἶναι φτωχὸ παροδικὸ πράγμα. Τῆ μιὰ μέρα στὴ ζωὴ, τὴν ἄλλη μούμια ἢ σιάνη. Ὡστε διεύθυνε τὴ στιγμή αὐτὴ μὲ φρόνηση, καὶ ἀποχωρήσου τὴν μὲ αἰὴ καρδιά. Καὶ σάν τὸν ὄρμιο κερπὸ, ὅταν πέρτετε ἀναγνώρισε τὴ γνωμοσύνη στὸ κλαδί ποῦ σὲ κρατοῦτε.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γραμμὴ Πειραιῶς — Κεντρικῶν

Γραμμὴ Πειραιῶς — Ἀλεξάνδρειας

Τὸ μὲ διπλοῦς ἔλικας καὶ μηχανὰς ἀρθρᾶς σου ταχυτήτος πολυτελείας καὶ ἀέσεως θαλαμηγῶν ἀτμόπλοιοι «ΕΣΠΕΡΙΔΑ» ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς (Πορταλὶα Τρούμπα.).

Ἐκτίστην ΠΕΜΠΤΗΝ, ὄραν 10.30 μ. μ. διὰ Σῦρον, Τήνον, Ἀνδρον καὶ Κόρθιον.

Ἐκαστον ΣΑΒΒΑΤΟΝ, ὄραν 3 μ. μ. διὰ Ἀλεξάνδρειαν. Διὰ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

Ἐν Ἀθήναις. Γραφεῖα Γεν. Διευθύνσεως, ὁδὸς Ἀπελλοῦ ἀριθ. 1 καὶ εἰς τὰ Πρακτορεῖα ταξιδίων κ. κ. Θωμά Κοῦκ καὶ Υἱοῦ, Ἀδελφῶν Γαιόλμαν καὶ Σ. Σωιάδου, (πλευρὰ Συν. ἀγματο) καὶ Ἰωάν. Ρέντα (πλευρὰ τὸν ἡλεκτρικὸν σταθμὸν Ὀμινοῖας).

Ἐν Πειραιεῖ. Γεν. Πρακτορεῖον, ὁδὸς Φίλωνος, 44. (ὄπισθεν Ἀγίας Τριῆδος).

Ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ Μ. Π. Σουλβίγ γ, ὁδὸς Ἀντωνιάδου, 1.

(Ἐκ τοῦ Πρακτορεῖου)

ΦΥΛΛΟΝ ΤΟΥ ΚΑΡΑ-ΣΟΥ

ΣΤΟΥΣ ΤΑΦΟΥΣ

Στὸ φίλο μου Πάνο Ταγκόπουλο

Ἐκεῖ ποῦ τὸ Καρὰ-Σοῦ κυλάει τὰ θολὰ νερά του καὶ χύνεται σ' ἕναν κάμπο εὐλογημένον ἀπ' τὸ Θεό, εἶτανε τὰ τολλὰ Κονιαροχώρια.

Παλληκάρια στὴ δουλειὰ οἱ Κονιάροι, δὲ φοβόνταν τ' ἄλλοι, οὔτε τὸ σιληρὸ χῶμα καὶ τὸ ἄλλοι τους πάντα εἶνε στυλγνὸ καὶ στὸ μέρος τους ὅλα τὰ χωράφια ὀργωμένα. Ἀλλὰ καὶ στοὺς πολέμους παλληκάρια καὶ θερὰ εἶνε οἱ Κονιάροι. Ἀμα ὁ Θεὸς πεισιμῶνει καὶ δὲ οἶχνει βροχὴ στὰ γεννήματα καὶ ὅταν θυμῶν ἡ Γῆς καὶ ξεραίνει χίλιω λογῶ ζοῦδια καὶ καταστρέφονται τὰ σπαρτά, οἱ Κονιάροι μὴ θέλοντας νὰ πᾶν ἐνάντια, οὔτε στὸ Θεὸ οὔτε στὴ Μάννα τους τὴ Γῆς, ζῶγουνται τὰ σπαδιά τους καὶ τὰ γαταγάνια τους—ποῦ οἱ πρόγονοὶ τους τάφεραν ἀπ' τὴ Δαμασκὸ καὶ τὰ βλόγησαν οἱ Χοντζάδες, στοῦ Προφήτη τὴν Καάβι...μαζουὰ στὴν ἐνδοξη καὶ ἱερὴ Μέκκα...—τὰ γαταγάνια τους τ' ἀντροφόνα καὶ βγαίνουν σὲ κάμπους καὶ βουνὰ σὲ δάση καὶ πολιτεῖες.

Κ' ἔρχονται πάντα πλουσιοφοροτωμένοι στὴν κόκκινη τεδιάδα, ποῦ ἤσυχά κυλάει τὰ νερά του τὸ Καρὰ-Σοῦ καὶ εἶναι τὰ χωριά τῶν Κονιάρων.

Φέρνουν κοπάδια τὰ πρόβατα καὶ τὰ γίδια, τίς γελίδες καὶ τᾶλογα φέρνουν γομάρια φορτωμένα γέννημα, μισοῖρι (*) καὶ φλουρί. Τότε γίνεται ξεφάντωμα καὶ χαρὰ, σωστὸ ραμαζὰν μ' αἰράμι.

Μέρες πολλὲς βαστάει τὸ γιορτάσι καὶ δουλιεύουν μόνον οἱ σκλάβοι—καλὰ παιδιὰ καὶ ὄμορφα κορίτσια ἀπὸ χῶρες καὶ πολιτεῖες κουρσεμένες—σκλάβοι ποῦτ' ἀρχόντοι πρίν, μὲ παραγιούς ἀφέντες.

Ἄπ' τὸ πλανὶ νερό, ποῦ μοιάζει σάν ἀτέραντος ὄθρανὸς γαλάξου καὶ τὸ κατέχει ὁ ταξιδιάρικος τοῦ Ροῦμ λαός; (***) καὶ πάνω στὰ παγωμένα ποτάμια, (***) εἶνε φτασιμένη ἡ δύναμη τῶν Κονιάρων καὶ ἀνίκητοι ὡς τώρα εἶναι σὲ μάχης καὶ σὲ κούρσεμα.

✱

Ὅταν τὸ πολυδοξισμένο Σύμβολο τοῦ Προφήτη χροσῶνει τὰ νερά τοῦ Καρὰ-Σοῦ (***) καὶ οἱ Νεραῖδες

(*) Μισοῖρι : λένε τὸ Καλαμπόκι σ' ὅλη τὴ Μακεδονία.

(**) Ροῦμ : Θὰ πῆ τουρκικὰ Ρωμῶς, Ρωμῆ ο, Ρωμιοσύνη τὸ γ α λ ἄ ξ ο π ο τ ἄ μ ι ποῦ κατέχει τοῦ Ροῦμ ὁ ταξιδιάρικος λαός, ἐννοεῖ τὴ θάλασσα.

(***) Παγωμένα ποτάμια: Δούναβης κλπ. Δηλαδή τὸ Βορῆ, τὴν Εὐρώπη, ἀντίθετα πρὸς τὴ θάλασσα τοῦ Ροῦμ ποῦ εἶναι Νοτιάς.

(****) Καρὰ-Σοῦ : Θὰ πῆ Μαῦρο Νερό' εἶνε νοματίζουσι οἱ Τοῦρκοι πολλὰ ποτάμια μικρὰ ἢ μεγάλα καὶ τὸ Στρομόνα εἶνε τὸν λένε.

σέφνον τον ξοικὸ χορὸν τους, στίς ὄχτες, κάτω ἀπὸ περὶ ρινε; λευκῆ; καὶ θλαμῆνε; λιεῖς, ἀνθρώπου γένημι (δὲ βράζει ὡς πέτρα στούς κλιμαῖνες τῆς λίμνης, πὸν γίνονται ἀπ' τὸ ξεχέλισμα τοῦ μαύρου νεροῦ.

Κάθε ψάρι γίνεται τελὸν το καὶ κάθε πέτρα Νεράϊδα, τὴν ὥρα τὴν ὥρα πὸν σιγαλιὰ ἀτλώνεται παντοῦ καὶ τὸ θρόισμα τῶν κλαδιῶν παύει καὶ τοῦ νεροῦ τὸ βουνητὸ βουβάνει. τὸ Ἄλλὰχ ἢ κατὰρα λιθώνει καὶ τοῦ Χρυσοῦ Ἄστρου οἱ ἀχτίδες μαγεύουν ὅποιον τολμήσει νὰ φωνή γόο ἀπ' εἰς σελειωμέναι ὄρτια τῶν τάρων.

Βάτοι πυκνοὶ εἶναι φύλακες μὲ γάντζους χάλκινους καὶ ὄρτια καὶ ἀγρίμια μέσα στίς κουφάλες τῶν δέντρων καὶ στῶν χαλασμάτων τὶς ρωγμῆ; καὶ φίδια καὶ γουστῆρες στήν παχιά γλῶη, ἀκοίμητοι Δράκοι ἀποστέρνουν κάθε βέβηλο. Καὶ σ' ὅλα αὐτὰ ἀγρυπνεῖ καὶ ἀδυσώπητες νυχτερίδες, πελώριες, μαῦρες, ἀπλώνουν τὰ κριερά τους φτερούγια σπέρνοντας τὴν ἀγωνία καὶ τὴ φρίκη!

Νυχτερίδες — Σκιῆ; Θανάτου, πὸν κάνουν τὰ ὄρτια νὰ τρέμουν καὶ τὸν ἀέρα νὰ παγώνη, βάζουν σὲ τρέλο τὰ φαντάσματα καὶ πνίγουν τὶς Νεράϊδες! Νυχτερίδες! τῆς Νύχτας παιδιὰ καὶ τοῦ Φόβου ἀγγόνια. Σκιῆ; τῶν Προγόνων, ἀγαπημένες τοῦ Ἄλλὰχ!

...Μάρμαρο καὶ φίδις καὶ ἀσημι καὶ χάλκος, στήν Τέχνη ποταγιμένα, βρίσκονται ἀρμονικῶς στολίδια, κάτω ἀπὸ τοὺς πράσινους μπακιρένιους θόλους πὸν σκεπάζουν τὰ ἔρεπια! Εἶναι οἱ τάφοι τῶν Προγόνων!

Αὐτὸ Χαλίφης ἀπὸ τῆς Φίτμα; τὴ Γεννιά, καὶ πλῆθος ἀμέτρητο, ἀρχόντων ἀπὸ εὐγενικὸ αἷμα ὡς τὸν Μεγάλου Μπέη τοῦ Καρά Σοῦ, τὸν περιήρανο καὶ ἀτρόμητο, εἶναι θαμμένοι στούς Τάφους! Ὅλοι λήξαν στήν ἀγκαλιὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ζοῦνε τὴ λευκὴ ξοῖ τῆς αἰώνιας χαρῆ; καὶ εὐτυχίας μέσα στὸν κήπο τῆς Ἡδονῆ; πὸν εἶναι ὁ καλύτερο; μπαξῆ; τοῦ Παραδείσου... Καὶ μόνον ὁ ἀρχοντας τοῦ Καρά Σοῦ, ὁ Μεγάλου Μπέη ἀπ' τὸ θεϊκὸ δεντρὸ τοῦ Προφήτη, ἀδίκιωτος μένει καὶ ἄλωτος μέσα στὸ κιβώρι, ἀπὸ κόκκινη πέτρα καὶ μωρομένο ξύλο τοῦ Αἰβίνου, ἔσχατος ἀρένης τῶν Κοιτῶρων.

Ἐκεῖ πὸν τὸ Καρά Σοῦ κλάει τὸ μαῦρο του κῆμα μὲ θλιβερὸ βοῦτισμα, μέσα στούς γλοερὸς ὄχτους καὶ τὶς στοργικῆ; πέτρες, ἀγκάθια καὶ τριβόλια πνίξανε τὰ γεννήματα στὸν εὐλογημένο Κήπο. Τὰ στάχια πὸν κρύβαν ἐβελλίρηδες δὲ δέχονται λελέαι (*) καὶ τὸ μισοῖρι μαρμάριε πριχοῦ ἀναδῶσει.

Ὅλα τὰ δὲ τρα γίνανε λιεῖ; καὶ τὰ πουλιὰ κουκουβάγιε; τῆ; Λίμνης; τὶ νερὰ ξεράθησαν καὶ τὰ ψί-

(*) Ἡ πελαργὸ ἢ δρελί νι ἐδραρὸ στολιάρη καὶ τὸνα καὶ τάλλο.

ρια τῆ; βατράχια ἔχουν γίνεῖ. Στὶ κα ενοτό τια θεριεῖ τ' ἀσφοδῆ καὶ ὅλα τὰ ἤμερα τοῦ σπιτιοῦ ἀγρίεψαν καὶ πήρνε τὰ ὄρη στὰ μοτοπάτια καὶ τὶς χορταριασιμένες στροφῆ; σημαϊμῆδια καὶ γελῶνε; περπατοῦν....

Ἄγριος ἀνεμος, πὸν φοβεῖ ὡς καὶ ἀπ' τὸ Σιμιὸν τῆ; Ἀραπιά; ἀπ' τοὺς Ταταίρους (*) πάνω φύσηξε καὶ τὰ ἀψῆ; ὅλα καὶ τὰ μάρινε!... Δὲν ἀκούεται πιά ἢ μαγικὴ φλογέρα τοῦ καλοῦ βοσκοῦ πὸν ἔπαιξε τραγούδια γιὰ τὸ φεγγάρι, τὰ πουλιὰ, τὶς Νεράϊδες καὶ τὴν ἀγάτη. Οἷε σο ρήματα σουραυλιῶν ἀπὸ πυξίρι πὸν βαροῦσαν οἱ καλοὶ γελαδάριδες καὶ τὰ φρόνιμα τορμπανόπουλα, ὅταν ξεπῶσταναν στὸ ἡλιοβασιλευμα καὶ τροχοῦσαν τὰ χατζάρια.

Καὶ δὲ θ' ἀκουστοῦν, ἀλοίμονο, οἱ γλυκεῖ; φωνῆ; λαβύτου, πὸν ἔχει κόρδα; ἀπὸ ξανθόμαλλης κορσισιά; πλεξοῦδα καὶ φτεροῦ ἀηδονήσιο! Λαβοῦτο πὸν τὸ βρωῦν ἀχνὰ δάχτυλα πίσω ἀπὸ πυκνὸ κατῆσι καὶ τὸ ἀκολουθῆ τραγ. ὕδι ἀπὸ μελένιο στόμα, πὸν γλωκὸ ἀπὸ τοὺς ἀλιανῆδες τοῦ Χόντζα στὸ ἱερὸ τζαμί τῆ; Ἐντρινε;... (*)

Σκληρότερο' ἀπὸ θανατικὸ δρελί νι, τὰ συνελίψε, ὁ παγεροῦ; Σιμιὸν πὸν ἴρθε ψηλὰ πὸν τοὺς Ταταίρους.

Τὴ στοιχειωμένη ὄρα πὸν ἢ Σελίγη σκορπίει ὅλο τὸ χρυσάρι τῶν μαλλιῶν τῆ; πάνω στὰ νερὰ τοῦ Καρά Σοῦ καὶ κάθε ζωντανὸ γίνετ' ἄερας καὶ ὁ ἀγέρας παίρνει ψυχῆ, ὁ ξοικὸς χορὸς πὸν οἱ Νεράϊδε στήνουν, ἀπὸ ἀέρινα μοιολάτια, τραβῆει στούς τίφους. Στὸ διάβη τους ζαφώνουν οἱ βάτοι καὶ μουλῶνοὺν τὰ θεριά καὶ βουβαίνονται τὰ ὄρτια τὰ ὄρτια παραμεροῦν καὶ τὸ λιθίρι παίρνουν ζοῖ.

Οἱ μεταξένοι θῆλοι ἀνίγουν καὶ πλοῦσιο τὸ φῶ; γίνετα στή μεγάλη αἶμα μὲ τὶς ἐξήντα κολῶνε; καὶ τὰ διακόσια σκαλιὰ.

Τὰ ψηφιδωτὰ καὶ οἱ ζουγραφίε; τῶν τοίχων ζωντανεύουν καὶ ἀνηλπιστοῦ, φέλνουν ἦμιους στὸ ἀχνὸ γαϊτάνι τοῦ χοροῦ.

Οἱ Νυχτερίδες — Ψυχῆ; τῶν προγόνων πυκνῶθηεν σὲ σύννεφο πάνω ἀπὸ τοὺς ἐνδοξοῦ; Τύρους γιὰ νὰ μιστρῆψουν τὶς μελλοῦμενε; τελετέ;.

Ὅλα μαρμαρόνουν! Τὰ φανταχτερά συμτέματα τῶν μαυροκόκκινων ψηφιδωτῶν, οἱ ζουγραφίε; μὲ τὶς Γοργόνε; καὶ τοὺς Δράκονε;, καὶ οἱ Νεράϊδες, πέτρε; σκαλιωμένε; γίνονται!

(Στῆλλο φύλλο τελῶνε)

ΚΩΣΤΑΣ ΝΤΑΓΦΑΣ

(*) Ταταίρους: Λένε σ' ὅλη τὴ Μακεδονίᾳ οἱ Τοῦρκοι καὶ Ἕλληνε; τοὺς Βουρζάρους; ἔξερων πὸν; ἢ καταγωγῆ; τους εἶναι Ταταρικῆ;.

(*) Ἐντρινε;: τουρκικῆ; ἢ Ἀτριανούπολη. Βουρζάρια: Ὀντρινοκη.